

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám, ahova minden-nemü levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 3.) minden csütörtökön este 7–8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (Ó-utca 48., I. emelet).

A második ütközet előtt.

A szervezetnek pihegni való ideje valóban nincs. Alig hogy legyűrte a Konzum közgyűlést az eddigi romlott rendszer táborát és bizalmi emberei a Konzum igazgatóságában még csak most állanak a reformmunka legelején, máris újabb, nagy munkába fogott a céltudatos vasutas-szervezet.

Küszöbön áll a Máv. betegsegélyző-pénztárának a közgyűlése és a szervezet kötelességének tudja ezt az alkalmat is fölhasználni arra, hogy a létező bajok orvosoltassanak, a pénztár szervezete javíttassék, hogy a tagok érdekeinek megfelelően működjen és vezetőségébe a tagok szabadon választott bizalmi emberei kerüljenek bele.

A Konzum közgyűlést megelőzőleg szervezett kartársaink olyan derekas munkát végeztek, amely meghozta a

teljes diadalt. A betegsegélyző-pénztár közgyűlésének az előkészületén is céltudattal és szorgalommal kell fáradoznia minden egyes öntudatos kartársunknak. Sőt ha lehetséges, még nagyobb, mint a Konzum közgyűlése előtt.

Mert ezuttal, — ha úgy szabad mondanunk, fontosabb érdekekről van szó, mint volt a Konzumnál. A Konzum az egészséges vasuti alkalmazottak érdekeit van hivatva istápolni, a betegsegélyző-pénztár a betegekét. A Konzumnak csak 14,000 tagja van, a betegsegélyző-pénztárnak 90,000. A Konzum tagsága önkéntes, belép és kilép a vasuti alkalmazott, amint neki tetszik; a betegsegélyző-pénztár ellenben kötelező, majdnem minden vasutas köteles tagjává lenni, akár akarja, akár nem; és minden vasutas tagja marad, akár van megelégedve működésével, akár nem.

Érthető és jogosult tehát, hogy a vasutas-szervezet igen nagy súlyt helyez a betegsegélyző-pénztár reformjára. Hogy egyáltalában reformra szorul a pénztár, azt bővebben és e helyen fejtegetni fölösleges. Elegendő egy tényt konstatálni:

A mi betegsegélyző-pénztárunk az ország legnagyobb pénztára, amely aránylag a legnagyobb járulékot szedi be tagjaitól és mégis a legkevesebbet nyújt tagjainak és amit nyújt, azt rosszul nyújtja. Bátran elmondhatjuk ennek folytán, hogy a 90,000 tagnak kilencvenkilenc százaléka elégedetlen a betegsegélyző-pénztár működésével és elégedetlenek a pénztár orvosai is mindannyian, egynéhány kegyenctől eltekintve.

Ez tehát egészségtelen, türethetetlen állapot, amelyen okvetetlenül segíteni kell.

A segítség módja kettős: 1. A betegsegélyző-pénztár szervezetét reformálni és 2. a pénztár vezetését a tagok

akarátának és érdekeinek szolgálatába érdekeibe hajtani.

Az első célt kívánja elérni az a 10 pontból álló indítvány, amelyet a napokban nyújtott be a szervezett vasutasok megbízásából mintegy kétezer budapesti tag. Aláírhatták volna akár tizezren is, mert ugyyszólván az összes betegsegélyző-pénztári tagok akarátát és óhaját képviseli ez az indítvány, de fölösleges tüntetésektől tartózkodni kívánt a szervezet. Az indítvány szövege a következő:

1. A pénztár igazgatóságában és elnökségében az 1891. évi XIV. t.-c. értelmében a biztosított alkalmazottak képviseletének kétharmada, a munkaadó Máv.-nak egyharmada foglaljon helyet.

2. A közgyűlési kiküldöttek erre a célra összehívott értekezleten, titkos szavazás útján választatnak meg. Esetleges panaszoknak, felszólalásnak, indítványtevésnek itt helye van. Ugyancsak tartoznak a kiküldöttek a közgyűlésen történetekről megbízóiknak beszámolni.

3. A pénztár segélyezési mérve kiterjesztendő annyira, hogy a napi táppénz, a 15-ik naptól kezdve, a napi, illetve az alapbér 75 százalékának feleljen meg; a temetkezési segély a fővárosban és vidéken egyaránt, az alapbér 40-szeres összege legyen.

4. A pénztár igazgatósága a büntetés-pénzekből s egyéb rendkívüli bevételekből létesítsen oly alapot, melyből a tagok a 20 héten túl terjedő időben is segélyezhetők legyenek.

5. Az egészség megővására megfelelő egészségügyi intézkedések teendők és erre a célra a fizikai gyógy mód (vizgyógyászat, masszázs, villanyozás, forró levegő, gőz stb.) szerinti kezelésre alkalmas intézetek létesítendők és pedig gyógyintézet a bejáró betegek szakszerű kezelésére, továbbá üdülőtér és szanatórium az e célra alkalmas betegek sikeres gyógyítására. Azonkívül történi gondoskodás, hogy más pénztárakhoz hasonlóan, a máv. betegsegélyző-pénztár is ápolhassa tagjait a hazai sósütdőkben, továbbá a karlsbadi és abbáziai fürdőhelyeken. Ezen gyógyintézetek fokozatos létesítésénél szem előtt tartandó, hogy ott kell azokat legsürgősebben létesíteni, ahol a helyi viszonyok és a tagok tömeges száma azt szükségessé teszi.

6. Az egészség megóvása céljából feltétlenül szükséges, hogy úgy a munkás, mint az állomási és forgalmi szolgálatot teljesítő személyzet — amely gyakran van minden fertőzésnek kitéve — testét legalább egyszer hetenkint a Máv. mint munkaadó által minden műhely, fűtőház, laktanya, nagyobb raktár és állomás területén e célra létesítendő tisztasági fürdőben megtisztíthassa.

7. Utasítsák a pénztár igazgatósága, hogy a tagok részére a szabad orvosválasztást rendszeresítse, addig is a pályaosorvosok intézménye elkülönítendő a pénztárorvosi intézménytől. A pályaosorvosokat fizesse a Máv. mint saját egészségügyi közegét. A pénztár orvosai pedig, mint a pénztár közegéi, a betegsegélyező-pénztár igazgatóságának legyenek alárendelve, innen alkalmaztassanak és szükség esetén innen bocsáttassanak el.

8. A betegbarca-rendszer töröltsék el és helyette minden egyes tag alapszabállyal ellátott tagkönyvet kapjon, melynek felmutatása mellett az orvost bármikor igénybe vehesse.

9. A beteg tagnak szükség esetén jogában álljon magát bármely hórházban ápoltatni.

10. Az orvosoknak kiadandó utasítások, a kezelést és gyógyszerrendelést illetően, előzőleg bocsáttassanak a közgyűlés elé jóváhagyás végett.

Szószerint ugyanezt az indítványt terjesztik be Temesvár, Érsekújvár, Debrecen, Szolnok, Kolozsvár, Piski, Szombathely, Pécs és Zágráb vasutasai is. El lehet tehát mondani, hogy az egész ország vasutasai magukévá tették az indítványt. A közgyűlés dolga lesz dönteni az indítványok sorsa fölött. Ugyancsak a közgyűlésnek van fentartva az igazgatóságnak egy — elenyészően csekély — részének a megválasztása is.

Hogy mennyiben fog a közgyűlés lefolyása a tagok érdekeinek és kívánságainak megfelelni, azt igen bajos előre megállapítani. Tulságos optimizmus éppoly kevésbé van helyén, mint

ok nélküli sötétlítés. Ha a tagok akarata a közgyűlésen és a pénztár vezetésében szabadon nyilvánulna meg, akkor biztos, hogy óriási többséggel fogadnák el a közgyűlésen az indítványt és nagy örömmel hajtaná végre az igazgatóságot.

De szinte légmentesen elzárja a Máv. igazgatóságának a gyámkodása a pénztárt a tagok akaratának az érvényesülése előtt. A közgyűlési kiküldötteket szolgálati és munkaágankint, a szolgálati főnökök közreműködésével, azok előtt választják és így természetes, hogy csak óriási ellentálló erő mellett lehet mást, mint a hivatalos jelölteket kiküldeni a közgyűlésre.

Sok esetben egyenesen lehetetlen független jelöltet beválasztani. Leérkezik a hivatali főnökségtől egy iv a tagokhoz, a következő felirással: „A szavazatok szétforgácsolódásának megakadályozása végett X.Y.-t ajánljuk a betegsegélyező-pénztár közgyűlésére kiküldöttnek”. Az iven ott van felül a hivatalos jelölt vagy jelöltek neve, alatta csak annyi a hely, hogy aláírhatják a tagok a nevüket. Másképp, mint ezen az iven, szavazni nem lehet. Ezekután vagy a hivatalos jelöltre szavaz legjobb meggyőződése ellen a tag, vagy nem szavaz és kiteszi magát az esetleges üldöztetéseknek. De a saját jelöltjére nem szavazhat.

Igy gondoskodnak arról, hogy lojális és engedelmes közgyűlés jöjjön létre. Ami annál is könnyebben megy, mert a Máv. igazgatósága a közgyűlésen kiküldöttei révén a szavazatok egyharmadát képviseli. (Érdekes és jellemző, hogy az 1891: XIV. törvény-cikkéből, amely a betegsegélyező-pénztár szervezetét állapítja meg, csak ezt az egy intézkedést vette át teljesen a

Máv. A többi, hogy pld. az igazgatóságban a tagok kétharmadrészből, a munkaadó csak egyharmadban legyen képviselve, ezt nem vették át a törvényből).

Az esetre, ha a közgyűlésen minden várakozás ellenére, mégis a tagok akarata érvényesülne és oly sok övszabály dacára elfogadnának valamely indítványt, amely megfelel ugyan a tagok érdekeinek, de kellemetlen a Máv. intéző köreinek, működésbe lép a másodfokú „biztonsági szelep”: a betegsegélyező-pénztár igazgatósága. — Minden más pénztárban az országnak a biztosított tagok az igazgatóságnak legalább kétharmadát választják a saját köreiből, a munkaadók legfőbb egyharmadát. Nálunk ez fordítva van. Az igazgatóságnak elnöke a Máv. elnöke, az igazgatója vagy annak helyettese, továbbá három főhivatalnok hivatalból tagja az igazgatóságnak, kettőt a Máv. igazgatósága jelöl ki és csak négyet választ a közgyűlés. Így tehát a tiztagu igazgatóságban hat tag okvetlenül a Máv. igazgatóságot képviseli és — a legjobb esetben — csak négy a 90,000 tagot. Hahát a közgyűlés valami rebillis határozatot hozna, elodázná a „gutgesinnt” igazgatóságot a végrehajtását.

Van azután még egy biztosíték. Ha az a csuda történne meg, hogy ez az igazgatóság vagy a közgyűlés hozna is egy olyan határozatot, amely a Máv. legfőbb intézőségének kellemetlen, működésbe lép az alapszabályok 30. szakasza, amely a fontosabb határozatokat függővé teszi a munkaadó vasutintézet hozzájárulásától.

Igy háromszoros rostán kell minden határozatnak keresztütesnie és

A „Magyar Vasutas” tárcája.

Idill a hóban.

Irt: Gergely Győző.

Ebből a végtelen fehérségből egyszerre egy eleintén alakatlan tömeg vált ki. A másik oldalról, keresztül az utcán, éppen feléje tartott. A csavargó eleintén nem törődött vele. Azt hitte, hogy lázas vízióinak szüleménye az egész. Nyugalommal bámult a közeledő alak sötét árnyékára, mely mint valami idomtalan fekete folt haladt feléje. Olyan tűneményszerű volt az egész ebben a mély csöndben, amint nesztelenül, előre hajolva, ment előre.

Csak amikor már egészen mellette volt, vette észre, hogy élő lény. Közvetlenül a csavargó mellett megállt, aki csodálkozva nézte az éjszakai jövevényt.

Pirosposzgás leány volt. Hátán nagy batyut cipelt és ez tette távolabbról oly idomtalanná. Amint letette a padra holmijait, megigazította kendőjét, homlokára tévedt szőke fürtjeit kacéran simította hátra, majd kíváncsian bámult nagy kék szemével a fiú arcába.

Ez meg zavartan sütötte le tekintetét. Tüntetőleg fordultak el egymástól, hogy aztán lopva pillantsanak át egymásra.

Száz és százezer ember között, népes nagyvárosok utcáin az ily rideg éjszakákon megtörténik, hogy két ember, aki átfázva,

dideregve találkozik egy magányos padon, átérzi azt az örömet, melyet valami végtelen sivatagon magányos vándor érez, mikor egy másik bolyongóra akad.

Mind a kettő türelmetlenül várta a másik megszólítását.

Cudar rossz idő van, jegyezte meg végre mormogva a fiú, mintha csak magában beszélt volna.

— Nagyon rossz, felelte a leány.

— Kutyát sem érdemes ilyenkor kibocsátani.

— Bizony. Már én is otthon szeretnék lenni.

— Messze lakik?

— Bizony jó messze. A nyolcadik kerületben és még csak az ötödikben vagyok. Hát maga merre megy?

— Merre is? kérdezte a csavargó magában. Hová is mehetne, mikor nincs senkije, akinél eltölthetné az éjszakát. Azt sem akarta megmondani, hogy nincs otthona, hogy hajléktalan csavargó, mert hisz a csavargóról mindjárt rosszat gondolnak és ez a leány, akivel a hosszú éjszaka legalább egy órai gyötrelmét üzheti el, még itt hagyná, megijedve veszedelmesnek gondolt társaságától. Lassan gondolkozva felelte, hogy ő is arrafelé tart.

— Együtt mehetünk, ha maga is úgy akarja, legalább nem lesz oly unalmas az út.

A leány nevetve fogadta el az ajánlatot és negyedóra múlva már bizalmasan beszélgettek egymás jelenéről, múltjáról és jövőjéről.

A leány elmondta, hogy a vidékről került fel. Szolgálatot keresett, hogy valami kis pénzre tegyen szert, amire férjhez megy.

De az ember itt sem keres semmit. Most még éjszaka idején kell haza mennie. Miért? Az okát nem mondta el, csak panaszkolta, hogy ily késő éjszaka ebben a nagy hidegben kell a város egyik feléről a másikra mennie, hogy lakásába eljuthasson.

— Soh'se busuljon vigasztalta a fiú. Majd másképp lesz az! Lássa magának van legalább otthona, van hová mennie, ha itt nem, hát otthon, falujában van anyja, apja, de én nekem nincs senkim, én olyan vagyok, mint valami kivert eb, melyet mindenki meg-rughat.

Hasonlata őt is elérezkenyítette, a keserűség könnyei fojtogatták torkát, úgy hogy elhallgatott.

Hideg erős szél fújt már akkor, mely arcukba csapdosta a havat. Fölkerekedtek tehát és elindultak a leány lakása felé.

Csöndesen haladtak egymás mellett. Testük a heves szélrohamok folytán össze-összeért; ilyenkor egy-egy pillanatra összesimultak, mintha egyesülten akarnák legyőzni az ellenséges elemet.

... E feneketlen ember tenger szélén, ahol az iszap külön, imbolygó áradatot képez, a szegény, rongyos emberek sohasem tudják, hogy a nyomor és inség polipkarjai mikor ragadják el magukkal a bűnbe, a kétségbeesésbe, az emberek nagyon hamar lesznek jó barátok, vagy ellenségek, jóaka-

csakis az hajtható végre, ami ezt a három rostát megállja. Mindezek felül még a Máv. igazgatóságának a kezében van a szolgálatból való elbocsátás fegyvere, amelyvel együtt jár — törvény ellenére — a bspénztári tagság megszűnése.

Miként XIV. Lajos francia király dölyfösen kijelentette, hogy: „az állam, az én vagyok” — éppugy mondja a Máv. igazgatósága is: „én vagyok a betegsegélyző-pénztár”. A 90,000 tag csak arra való, hogy fizesse a pénztár fentartásának a költségeit és hogy végigszenvedje a pénztár „áldásait”. Egyéb jussa nincs.

Szükséges volt mindezt elmondani, hogy mindenki tisztában legyen a helyzettel. Nem megyünk tulságosan vérmes reményekkel a közeli harcba, habár győzelmünket kizártnak nem tartjuk. De minél nagyobb és minél több az akadály, annál nagyobb erővel és buzgósággal kell dolgoznunk.

És ha az idén még nem viszzük az egész ponton keresztül a tagok akaratát, majd folytatjuk a jövő évben. És ha a közgyűlésen kívül álló tényezők akadályozzák meg a tagok egyetemes akaratának az érvényesülését, módját fogjuk keresni és találni annak, hogy ezeket az akadályokat is elgördítsük az igazság és a jog útjából.

Hiszen éppen az az óriási előnye a céltudatos szervezetnek, hogy nem pillanatnyi tűz, hanem érett megfontolás és szilárd meggyőződés vezeti elhatározásainál és pillanatnyi kudarc vagy, valamely erősebb akadály nem képes őt elcsüggeszteni, sőt inkább arra alkalmas, hogy még behatóbb és alaposabb munkára sarkallja.

A vasutasok pedig már szervezettek.

A Máv. altisztek és szolgák.

II.

Szemügyre véve az altisztek és szolgák különböző időben szerkesztett és különböző időben benyújtott memorandumát, az avatatlanként által észre se vett, de az avatott szemeknek nagyon is feltűnő jelenségekre bukkantunk.

Az altisztek emlékirata stiláris szempontból laza, a különféle kérelmek előadása és csoportosítása tekintetében hézagossá. Emellett pedig *önző*. Ugyanabba a hibába esik, mint a tisztviselők emlékirata, mely — mint mult heti cikkünkben említettük — főképp a hivatalnokok sérelmeivel foglalkozott, az altisztek, szolgák és munkások ügyes-bajos dolgát pedig csaknem teljesen mellőzte. Ugyanígy cselekedtek az altisztek is. Hogy a tisztviselők sorsával nem törődtek, az természetes, de már azt, hogy a rangban alattuk álló szolgák és munkások ezerféle sérelmét — a hivatalnokok nyomán indulva — szintén teljesen figyelmen kívül hagyták, illetőleg, hogy mozgalmukat nem velők egyetértve csinálták meg, végzetes hibának kell tekintenünk.

A szolgák emlékirata ezzel szemben, amellyel, hogy nyelvezete dolgában ugyszólván teljesen kifogástalan, sokkal körültekintőbb, mint az altiszteké, kiterjeszkedik sok olyan fontos kérdésre, amivel utóbbiak egyáltalán nem törődtek s amit különösen kiemelendők tartunk, nyomatékosan foglalkozik a *napibérese* helyzete javításának eminens fontosságú kérdésével, mely körülmények arra vallanak, hogy a szolgák a szervezkedés módját illetőleg sokkal tisztább látkörrel bírtak, mint akár a hivatalnokok, akár az altisztek. Sőt a kérvény nyelvezetének korrektsége, amit nem ok nélkül említünk meg, azt bizonyítja, hogy a szolgaszemélyzet mozgalmá bizonyos helyről és pedig helyes irányban, befolyásolt volt.

Foglalkozunk most már az emlékiratok egyes pontozataival külön-külön, még pedig főképp abból a szempontból, hogy azok mennyiben voltak jogosultak s mennyiben nem, mert sokan még ma is előszeretettel hangoztatják, hogy a magyar királyi államvasuti alkalmazottak követeléseikben *tulzásba mentek*.

Kezdjük ismét az altisztekkel.

Az altisztek fizetésüknek a következő táblázatba foglalt rendezését kérték:

Rang-fokozat	Osztály	Fizetés kor.	Lakbér fővárosi kor.	Költbér vidéki kor.	Költözési átalány kor.	Napi-díj kor.	Várakozási idő években.
III.	3	1200					
	2	1400	600	400	80	5	2
	1	1600					
II.	3	1800					
	2	2000	700	500	100	6	3
	1	2200					
I.	3	2400					
	2	2800	800	600	120	7	4
	1	3200					

Ez a táblázat szavakban kifejezve azt jelenti, hogy az altisztek 1200 korona kezdő fizetés mellett a maximális 3200 korona fizetésnek 25 év alatti elérésére vágytak. Ebbe a 25 esztendőbe nincs beleszámítva a gyakornoki idő, ami rendszerint 2—3 év, úgy, hogy a maximális fizetés elérése legjobb számítás szerint is 27—28 esztendő.

No hát, azt szeretnők tudni, mi ebben a követelésben a tulzás. A kezdő, vagy az elérhető legnagyobb fizetés, vagy a várakozási idő megszabása?

Igen, tulzásnak látszik mindaz, ha alapnak a Máv. alkalmazottak a 40 esztendővel ezelőtti készült és négy évtizeden keresztül teljesen változatlanul hagyott illetménytáblázatát tekintjük, avagy a tavaly óta érvényben levőt, melylyel Hieronymi mért egy hatalmas arcúcsapást a vasutasokra! A régi 840 koronával szemben természetes, hogy óriásinak tetszik a kért 1200 korona kezdőfizetés, de azok a felületes kritikusok, akik rendszerint a mindenkor kormányok szeptetét tolják, egyszerűen nem számítanak. Ők nem akarják, vagy nem tudják belátni, hogy a negyven esztendővel ezelőtti 840 koronának ma éppen az összeg kétszerese felel meg s hogy ilyenformán az 1200 koronányi kezdőfizetést, a mai életviszonyokat tekintve, még nagyon is szerénynek lehet mondani.

Szerénytelenségnek látszik a várakozási idők tervezett megszabása és a 3200 korona legmagasabb fizetés is, ámde ez is csak a régi rendszerrel szemben tekinthető tulkövetelésnek. Még csak nem is nagyon régen

rók vagy gonoszak, névtelen eltiport hősök, vagy gonosztevők, kiknek véres nevét a hír szárnyára veszi és nekiröpi a nagy világnak...

Már nevtükön szólították egymást.

— Mariska adja ide a pakkját viszem én — szölt a fiú, látva a leány küzködését.

— Ne bántsa, Józsi, elviszem én magam is — szabadkozott a leány.

— De én jobban bírom.

— Dehogyan bírja!

— Hiszen maga elfáradt már.

— Nem adom no, ha mondom, — felelte most már türelmetlenül a leány.

Erre aztán elhallgattak. A csavargó nem szölt már semmit. A leány makacs visszatartásáról gondolkodott.

Meg szerette volna kérdezni az okát, de félt, hogy tulhajtott szolgálatkészségét még félre fogja érteni...

— Talár már most is valami rosszat gondol. Isten tudja, mi jutott eszébe, hogy oly ridegen utasította vissza udvariasságát... Avagy talán félt, azt hitte, hogy el akarja lopni holmiját...

És az elzúlótt csavargó nyomortól eltompult agyában egyszerre feltámadt az önértzet. Eddig soha se érzett harag fogta el. Dühösen szoritotta össze öklét, mintha le akarná ütni a leányt, mert tolvajnak gondolta őt.

Talán meg is bántotta volna, de hirtelen szélroham támadt megint. A leány a nagy küzködésben karjába kapaszkodott, ő meg a kalapját fogta. Még akkor is, mikor a vihar

kissé lecsendesedett, ők még mindig fuldokolva kapkodtak levegő után, míg szemük a nagy hidegtől könnyezett.

A csavargó átnézett a leányra, aki ekkor már elbocsátotta a karját s mindkét kezével fogta batyuját csücskeit.

— Hogy szorongatja, mintha még így is féltene...

De nem ért rá sokat gondolkozni, mert a szélroham mind gyakrabban ismétlődött. A hideg mindnagyon és nagyobb lett. A csavargó vékony ruhájában remegett a hidegtől.

— Ah, csak egy rongyos kendőm volna, hogy arcomat eltakarnám — sóhajtott. Egy meleg takaró boldoggá tenné, megóvná ettől a kegyetlen hidegtől. Annak a leánynak pedig bizonyára van egy vastag kendője a batyujában és most nincs is szüksége rá.

Oda is szölt neki:

— Mariska!...

De a vihar süvítése s a gázlámpák őrgeinek csörömpölése elfogták a hangját.

— Nem hallotta. Jobb is. Bizonyára megtagadta volna... Cudar dolog, hogy az emberek egy csöppet se bánják, hogy az akinek nincs semmije, elvesz ebben a hidegben. Így aztán nem csoda, ha rosszat is tesz a szegény, ha nem akar elpusztulni, megfagyni, mint a kiver eb.

Nem tudott tovább gondolkozni. A szél mintha borotvával hasogatta volna arcát. Torka összeszorult és úgy érezte, mintha agyát két nehéz kölap közé szoritánák.

Botorkálva, gépiesen, szinte öntudatlanul

követte a leányt, ki mögött néhány lépéssel visszamaradt. Nem is nézte, hogy hová vezet, hanem csak vakon ment a batyu lepedőjének fehérsége után, úgy, hogy amikor a leány megállt, bele ütdött.

Csak most tekintett széjjel. A külváros egyik alacsony viskója előtt voltak.

A leány megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Én már itthon vagyok.

— Itthon? ismételte a fiatal ember, mintha nem értette volna.

— Igen, itt van a kvártélyom — és úgy tett, mintha meg akarná rántani a csengettyűt, de a fiú visszatartotta.

— Várjon még, csak egy keveset várjon — motyogta zavartan.

— Mit akar? kérdezte a leány nevetve.

Semmit... semmit!... Többet már nem tudott szólni. A kintől felizgatott fantáziájával elgondolta, hogy magába marad ebben a hidegben, védtelenül kitéve a vihar szilaj rohamainak... És aztán vége lesz mindennek... a reménynek is, hogy kinja, csillapuljanak.

A leány meg nevetve nézte tétovázását.

— Hát mit akar? Szöljön hát! Mit néz? Jaj, de hamis a tekintete! és tréfásan meglegyintette arcát.

Ő meg nem gondolt egyébre, mint végteleen nyomorára. Rémullet szállta meg. Úgy érezte, hogy el kell pusztulnia, ha nem segít magán és lázas agyán átvillámlott a halál sejtelve.

(Vége következik).

az 1040, 1200 korona fizetés elérésében 15—20 esztendő telt el, az elérhető legmagasabb fizetés az altisztek zömére nézve 1400 és 2000 koronában volt megszabva, ámde ugyszólván ritkaságszámba ment, aki hosszú szolgálati ideje alatt ezt a szégyenletes fizetést is elérte. Tessék megnézni a régebben nyugdíjazott altisztek listáját: valóságos koldusalamizsna, amit ezek 30—36 esztendei test- és lélekölő szolgálat után nyugdíjképen élveznek. A nyugdíjas elesik minden mellékilletménytől: a lakbértől, kilométer- és órapénzekről, működési átalánytól, személyi és helyi pótléktól. Szolgálatát alatt szereznie a szűkeblűen megszabott illetményekből nem lehetett s így történik aztán, hogy akkor, midőn öregségében, a háborgatott tengerhez hasonló élet után, csendes, boldog nyugalomra volna igénye, utitársává szegődik a gond, a nélkülözés.

Tulkövetelés-e ily körülmények között az 1200 koronás alapfizetés, mely egy fillérrel se haladja felül a mai megélhetés minimumát?

Tulkövetelés-e a 2, 3 és 4 évben megszabott várakozási idő? Nagyon gyenge elméjű lehet az a kritikus, aki sokáig, hogy például az altisztek tizenhárom esztendei szolgálat után, tehát 30—40 éves korában, amidőn már rendszerint nagy családot kénytelen eltartani, gyermekeket tisztességesen nevelni — 2000 korona legyen a fizetése!

S tulkövetelés-e a 3200 korona maximális fizetés, melylyel 36 évi küzdelmes szolgálat után nyugdíjba mehet?

Szerénység jellemzi a lakberek, költözési átalányok és kiküldetési napidíjak tekintetében felállított követeléseket is. Különösen a lakberek dolgában épen csak a mai lakás viszonyokat vették tekintetbe altisztjeink, de egyáltalán nem voltak figyelemmel a lakásoknak országszerte egyfolytában fokozódó drágulására.

Es vajjon mit adott a jóindulatu, jóakaratu, az alkalmazottak sorsát mindig szíven viselő kormány? Milyen az a fizetésrendezés, melylyel a háborgó kedélyeket lecsillapítani remélte?

Milyen? Egyszerűen szégyenletes.

A minimális fizetés 1040 korona. Az altisztek nagy tömege legfeljebb 2200 korona fizetést érhet el s csak három kategória (a művezető, kompintező és mozdonyfelvigyázó) juthat a 3200 korona maximális fizetésig. A várakozási idők hosszúak. Az egyes fizetési osztályok között pedig ott vannak a híres korpótlék-keresztek, melyek — szolgálati pragmatika híján — az alkalmazottakat a mindenkori hatalom, a kisebb és nagyobb helyi basák, a lelkiismeretlen hivatali főnökök önkényének egyenesen kiszolgáltatják. A lakberek helyenkint sokkal kisebbek, mint előbb voltak. S ezt a fércmunkát merészelték nálunk fizetésrendezési törvénynek elkeresztelni.

A szolgálk szintén nem jártak jobban, mint az altisztek. Az általuk kérelmezett fizetést a következő táblázatba foglaltnak mutatjuk be olvasóinknak:

Rang-fokozat	Osztály	Fizetés kor.	Lakbér közp. kor.	Lakbér vidéki kor.	Költözési átalány kor.	Napidíj kor.	Várakozási idő években
I.	1	1500					
	2	1400	400	300	100	4.—	4
	3	1300					
II.	1	1200					
	2	1100	350	250	80	3.50	3
	3	1000					
III.	1	900					
	2	800	300	180	50	3.—	2
	3	700					

Amint a táblázat világosan mutatja, a szolgálk követelése se volt tulzott s legfeljebb a várakozási idők tekintetében haladtak felül az altisztek kérelmét, amennyiben ők 21 év alatt óhajtották volna elérni a legmagasabb illetményt. Amit pedig a kormány e követelésekből megadott, az egyedül a kezdőfizetés

volt, mely tényleg 700 koronában lett megszabva az eddigi 420, illetve 540 korona helyett és sajnos, de kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy az egész fizetésrendezési törvénynek ez az egyetlen humánus rendelkezése s ez az egy is inkább sebeket ütött, mint sebeket gyógyított, mert az ujonnan kinevezett fiatal szolgát sokkal kedvezőbb anyagi helyzetbe juttatja, mint minőben az van, aki 10—15 év óta szolgál s épen csak a rendezés által jutott el a 700 korona fizetésig.

Más tekintetben a szolgálk fizetésrendezés ép oly tökéletlen, mint a hivatalnoki és altiszté. Itt is dominál a tulmagas várakozási idő (fizetési fokozat 5 év) és minden fizetési osztály első fokozatában ott kísért a korpótlék-kereszt réme, mely a legszebben indult karriérnek is könnyörtelenül kitekerheti a nyakát, ha valamelyik helyi basának kedve telik benne. A lakberek oly alacsonyok, hogy a mai korban egyáltalán meg nem állhatnak. Hol van például Magyarországon az a vasutállomással bíró helység, ahol évi 75 frtért valamire való lakást lehessen kapni? S ha lehet, az bizonyára olyan, hogy abban Hieronymi miniszter még a kedvenc agarát sem engedné meglakni.

Amint aztán a fizetésrendezési törvény az őrszemélyzettel elbánik, az igazán gyalázat. A kezdőfizetése ezeknek a szegény páriáknak 540 korona, elérhető legmagasabb fizetése pedig 720 korona. Mintha bizony a pályáról, éjjeli, nappali, sorompó, hidőr stb. gyomra kisebb lenne, mint más istenteremtette emberé, mintha ezek családi szaporulatának korlát lenne szabható!

S ezt a törvényt emberek csinálták. Érezni, gondolkodni tudó emberek a saját embertársaiknak, felebarátaiknak.

Valóban, undor és rémület tölti el lelkünket annak tudatában, hogy még ma is azok foglalják el a hatalmi polcokat, még ma is azok intézik százezer derék magyar ember sorsát, akik ezt a rabszolgakorba illő törvényt megalkották.

Oh, szent felvilágosodás, mikor jő el végre a te országod?!

SZEMLE.

BELFÖLD.

A Máv. profitja egyre nő. A magyar királyi államvasutaknak 1904-ben 10.579,987 koronával, tehát 4,5 százalékkal nagyobb bevétele volt, mint 1903-ban. Az összes bevétel ugyanis 241.244,480 korona volt, tehát a legnagyobb, melyet eddig államvasut elért, megjegyezvén, hogy a hálózat, mely jelenleg 8040 kilométer, már egy évtized óta alig szaporodott. Az elért tiszta bevétel az államvasutba befektetett tőkét közel 4 százalékkal kamatoztatja. Ez az eredmény annál kedvezőbbnek mondható, mert oly évre esik, amikor a rossz termés is, de főként a vasutas-sztrájk erősen befolyásolta a vasut jövedelmezőségét.

A végleges elszámolás szerint 1904-ben volt a bevétel a személyforgalomból 57.635,677 korona, az előző évi 54.775,781 koronával szemben, az áruforgalomból 161.784,859 korona, míg 1903-ban 155.704,195 korona volt; különfélekéből 21.823,944 korona, az előző évi 20.284,517 koronával szemben. Az összes bevétel volt tehát 241.244,480 korona, az előző évi 230.664,493 koronával szemben. Az 1904. évi állami költség-előirányzatban az államvasut összes bevétele 235.220,000 koronával, a kiadás (melyben a helyiérdekű vasutak üzemeltetési költségei is befigyelnek) 159.000,000 koronával és ehhez képest a tiszta bevétel, vagyis az üzemi fölösleg 85.130,600 koronával van előirányozva. Az 1904. évi bruttóeredmény tehát az előirányzattal szemben 6.024.480 koroná-

val kedvezőbb és az üzemi fölösleg is az előirányzottnál mindenestre egy-két millióval nagyobb, minthogy a kiadás a fizetésrendezés okozta több kiadás ellenére sem emelkedhetett ugyanannyival, mint a bevétel.

Tanulságos számok ezek! A múlt évben elhatározott szegényes «fizetésrendezés» előtt azon sopánkodtak a haza bölcsei, hogy a Máv. nem bírja a tulkiadást. És most dacára a «fizetésrendezésnek», dacára a sztrájkoknak még nőtt, nemhogy megcsappant volna a Máv. tiszta jövedelme.

Az ideiglenes alkalmazottak és a vasuti munkások eddig hiába sürgették anyagi helyzetük javítását. Egyre azt hangoztatták, hogy nem bírja ki a Máv? Ezt az érvet is megsemmisítik a fönti számok. Végül ideje már abból a sok száz millió bevételből egy falat kenyérre való juttatni azoknak, akik ehhez a bevételhez a legelső kelleket: a becsületes, szorgalmas munkát szolgáltatottak.

... A Máv. bevétele nő és nő a Máv. alkalmazottainak a nyomora is!

Egy kis késés és egy kis jellemtelenség. Persze mindkettő a zsirondisták közönyének, a Vasutasok Lapjának a lelkiismeretét terheli. A késés története kissé komikus. Szombatonként szokott a V. L. megjelenni. Korlátolt számú olvasói azonban mult szombaton hiába várták. Nem jött. Vasárnap sem jött. Hétfőn sem jött. Végre kedden előcamogott a nehézkes kis lapocskára és a szerkesztősége azzal magyarázta ezt a késést, hogy «nyomdatechnikai» akadályok okozták. Beavattak azonban tudják, hogy mi értendő ez alatt. A jó zsirondistáknak elfogyott az aprópénzüik. A nyomda pedig tovább hitelezni nem akart és kijelentette, hogy addig nem adja ki a lapot, amíg legalább egy részét nem törlesztik a tartozásuknak. Fühöz-fához fordultak a mi derék zsirondistáink, megmozgattak minden lehetőt és lehetetlent, míg végre össze tudtak koldulni annyit, hogy kiválthatták a kézizálogat visszafizetett nyomtatványukat. Félő azonban, hogy a jövőben ez a «nyomdatechnikai akadály» meg fog ismétlődni mindaddig, míg a V. L. jobb-létre nem szenderül.

Ne értsen bennünket senki félre. Mi a zsirondistáknak nem teszünk szemrehányást azért, mert szegények. Mi tudjuk legjobban, hogy a szegénység nem bűn, mi, akik a legszegényebb vasuti alkalmazottakat állítottuk csatásorba és a legszegényebb vasutasok által megalakított szervezet révén indítottuk meg diadalmas mozgalmunkat. Amit azonban megrovunk és kigunyolunk, az az ellentét a zsirondisták neveltségesen csekély ereje és öblös frázisaik között. Az anyagi és az erkölcsi csőd szélén állanak és olyan nagy hangerőre emelkednek, mintha a vasutastábor zöme állana mögöttük. Teljesen rájuk illik az a vaskos magyar közmondás, hogy «sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.»

Ha a V. L. legutóbbi számának a sorsa elég kacagtató, annál elszomorítóbb azonban a tartalma. Ez a gyilkos unalmassággal szerkesztett, ásitó lapocskára ezuttal szenzációs cikket hozott. Léközölte Szemere Lipót kartársunk fegyelmi tárgyalásának szószertinti jegyzőkönyvét és az ahhoz csatolt leveleket. Hogy ennek a horderejét kellőképpen méltányolhassuk, emlékeznünk kell arra, hogy Szemerét épp azért üldözik, mert a Konzum ügyében cikket irt egy lapba és ezáltal a szolgálati rendtartás 27. §-ába ütköző vétséget követte volna el. Ártatlanságának és jogainak tudatában egész önértéktel és férfias bátorsággal védekezett Szemere az igaztalan vád ellen és most ezek a boldogtalan zsirondisták olyan hivatalos iratot közölnek, amelyről mindenki az első pillanatra csak azt teheti föl, hogy Szemere után jutottak hozzá. Tehát ahelyett, hogy megvédenék üldözött kartársunkat, tüzes zsarátnokot gyűjtenek a feje fölé. Ahelyett, hogy ártatlanságát bizonyítanák, még inkább fegyvert adnak ellene az üldözői kezébe.

A legjava azonban most következik. A jegyzőkönyv-másolatot a zsirondisták igen természetesen nem Szemerétől kapták és derék kartársunk, akit igazságszeretete miatt üldöznek, a következő erélyes nyilatkozatban kénytelen magát az orvítadás ellen megvédeni:

NYILATKOZAT.

A «Vasutasok Lapja» május hó 7-én megjelent 10. számában megütközéssel láttam, hogy fegyelmi ügyemmel foglalkozva, a vizsgálati jegyzőkönyv egész terjedelmét hozza nyilvánosságra. Az ellen, ha ügyemnek csak lényegével tárgyilagosan foglalkozott volna — kifogást nem emelhetnék, bár erre sem adtam megbízást. De megbotránkozom afölött és nem azonosítom magamat eljárásával, hogy a jegyzőkönyvet lekötözte és kijelentem, miután erre sem föl nem hatalmaztam, sem az arra szükséges adatokat én nem szolgáltatam, ennél fogva e cselekvése tetszésemmel, akaratommal, avagy hozzájárulásommal nem találkozhatik. De nem találkozhatik tetszésemmel azért sem, mivel sajtóbeli eljárása a magam vallott intenciójával teljesen ellentétben áll. Mert a jegyzőkönyvből második kérdésre beírt védekezésemben, hamisítatlan jóhiszeműséggel, az igazsághoz hiven kijelenttem, hogy a sajtóval összeköttetésben nem állok. Ez igaz is. A «V. L.» közleménye azonban arra alkalmas, hogy azt a látszatot keltse, mintha én szolgáltatam volna a közlemény anyagát, mely esetben, ha tényleg így volna, igenis a szolgálati rendtartás 27. §-ának első bekezdésébe ütköző szolgálati vétséget követtem volna el. Ennél fogva, miután fölemelt fölvel állíthatom, hogy e hibába nem estem, kötelességemnek tartom a «V. L.» eljárása ellen tiltakozni és kijelenteni: én sem megbízást erre nem adtam, sem pedig adatokat arra nem szolgáltatam, hanem mindez előzetes tudomásom és akaratom kívül történt és így a «Vasutasok Lapja» eljárásával semmi tekintetben magamat nem azonosíthatom.

Ehhez a jogos fölháborodás hangján irt nyilatkozathoz kevés a hozzáfűzni való. Vagy szándékosan követték el a zsirondisták ezt a jellemtelenséget és akkor megérdemlik minden tisztességes ember mélyszéges megvetését, vagy pedig szellemi korlátoltságból (magyarul: butaság) tették és akkor ne «szerkeszsenek» lapot, hanem vonuljanak gyógyintézetbe.

A vasutasok bizalmára pedig egyik esetben sem méltók.

Pikantéria. Az élet sok humort produkál. És nem a legutolsók közül való az, amely most játszódott le a szemünk előtt. A megelőző szemlében közöltük azt a komissziós, amit a zsirondisták lapja Szemere Lipót kartársunkon elkövetett. Lekötöttük Szemere kemény nyilatkozatát is. Ez a nyilatkozat a Független Magyarországnak látott napvilágot. Abban a F. M.-ban, amely kölcsönös reklámvizonyban áll a Vasutasok Lapjával és minden számában szerződészerűleg dicséri föl azt az unalmas nyomtatványt. És most jön a pikantéria. Abban a számban, amelyben kénytelen lerántani a leplet a V. L. jellemteleiségéről, nem közli azt a reklámot. Ugy látszik, nem akart egy szájjal egyszerre hideget és meleget fújni.

De ezzel még nem teljes a pikantéria. A Független Magyarországnak fizetett penna-forgatója, a «vasutas-rovat» szerkesztője nem más, mint *Breuer-Barabás* Ferenc. Ugyanaz a Breuer, aki egyszersmind főmunkatársa és szellemi vezére a Vasutasok Lapjának. Így azután kénytelen volt ez a szerencsétlen zsoldíró leadni azt a nyilatkozatot, amely lerántja a sárga földig a saját lapját.

Valóban az élet sok humort produkál.

Betegsegélyző-pénztári törekvések.

Ezen a címen igen értékes tartalmu előadást tartott igen érdekes, élvezetes alakban Kiss Adolf ur, az Általános Munkásbetegsegélyező-pénztár titkára szombaton, e hó 6-án a József főherceg-szállóba egybehívott nyilvános vasutas gyűlésen.

Munkástársaink igen élénken érdeklődtek az előadás iránt és szép számmal jelentek meg a gyűlésen, amelyen Kiss Miklós mun-

kástársunk elnökölt; a jegyzői tisztet *Szigethy Károly* munkásfársunk töltötte be.

A mindvégig feszült figyelemmel kísért és gyakori tetszéstől félbeszakított előadás alapos adatok kapcsán tett összehasonlítást a magyarországi és külföldi betegsegélyző-pénztárak működéséről, majd áttért a betegsegélyző-pénztárak hivatásának és kötelességeinek az ismertetésére, végül a Máv. betegsegélyző-pénztára bajait és hibáit tárta föl nagy szakavatottsággal és erős igazságérzettel.

Ritkán tapasztaltuk még, hogy előadást valaha olyan lelkes figyelemmel kísérték volna, mint ezt és bizonyos, hogy jelenvolt munkástársaink mély és tartós benyomással távoztak a gyűlésről.

Vasuti munkás-lakóházak építése. A m. kir. államvasutak részére biztosított újabb beruházási kölcsönből mintegy 6.800.000 korona az államvasuti alkalmazottak részére szükséges lakások építésére fog fordíthatni, mely összegből e címen az 1905. évi költségvetésbe első részletként 400.000 K van felvéve, — tehát az építés több évre terjedőleg osztatott fel. A lakóházak építésének szükséges voltát a kereskedelmi minisztérium költségvetése azzal indokolja, hogy a külszolgálati és műhelyi személyzet elhelyezése sok nehézséggel jár, a magánlakások rendszerint nemcsak meg nem felelők, hanem a legtöbb helyen szerfölött drágák, a szolgálati beosztás helyétől távol fekszenek, sőt sok esetben nem is kaphatók. Ugy az intézet, mint az alkalmazottak érdekében tehát szükséges, hogy az állomásokon szolgálatot tevő személyzet, nemkülönben a műhelytelepeken dolgozó munkások az állomásokhoz, illetve a műhelyekhez közel olcsó és egészséges lakást nyerhessenek. — A vasuti munkáslakóházak kérdése egyébként most, hogy a nyugoti főműhely kiköltöztetése az István-telki műhelybe megkezdődött, olyan aktuális, hogy lapunk jövő számában részletesebben kívánunk ezzel a kérdéssel foglalkozni.

Az erőszak kudarca. A budapesti kir. ügyészség a sztrájkoló vasutasok vezérei ellen annakidején két pert indított. A egyikben a törvényszék és tábla felmentette a tizenhárombizottságot az ellene hivatali kötelesség megtagadása címen emelt vád alól és a vasutasok most várják a Kuria döntését.

A második pert az ügyészség egy néhány sornyi cédula miatt kötelesség megszegésére való sajtó útján elkövetett felbujtás címen indította *Seide* Arthur, *Kösa* Lajos, *Lorber* József és *Margulit* Kálmán kartársak, továbbá *Turcsányi* Pál és *Breier* Ferenc ellen, mert a sztrájk utolsó napján kis cédulákat nyomtattak és osztogattak ki, amelyen a következő szöveg volt:

Vasutasok! Várjátok meg türelemmel a 13-as bizottság végleges határozatát! Tartsatok össze!

E perben dr. *Vázsonyi* Vilmos jegyzőkönyvi kifogást emelt az ez ügyben eljáró vádtanács tagjai ellen, kellő elfogulatlanság hiánya miatt, minél fogva néhány havi szünet állt be ez ügy vizsgálata körül.

Kállay Lajos sajtóügyi vizsgálóbíró most értesítette a védőt, hogy az ügyészség ez ügyben a vádat elejtette. Remélhetőleg ezzel végleg vége szakadt az üldöztetések láncolatának.

A magyarországi szakszervezetek 1904-ben. A magyarországi szakszervezeti tanács hivatalos közlönye, a *Szakszervezeti Értesítő* most megjelent száma rendkívül érdekes és tanulságos adatokat tartalmaz a magyarországi szakszervezeti mozgalom fejlődéséről. A kiváló gondnal összeállított statisztikai adatok szerint 1904. december 31-én Magyarországon 53.169 szervezett munkás volt. Legtöbb tagja, 25.202, az építőmunkások szakszervezetének, legke-

vesebb, 30, a szappanosok szervezetének volt. A fejlődést legjobban mutatja az összehasonlítás. 1902-ben a szakszervezeti tagok száma 9999 volt. Az 53.169 tag közül Budapesten volt 28 057, vidéken pedig 25.112. Százalékos arányban a budapesti ipari munkások 30.04 százaléka, a vidékieknek pedig csak 7.70 százaléka van szervezve. Az 53.169 tag közül 2099 munkásnő van.

A tagforgalommal arányban a szakszervezetek pénztári forgalma is hatalmasan fellendült. Az 1904. évi bevételek és a kifizetett segélyek már számottevő összegekre rugnak. Az 1903. évben 273.880.41 K volt a szakszervezetek bevétele, 1904-ben pedig, belevonva a nyomdászok segélyező-egyesületét, 846.820.32 K. Ha ebből az összegből levonjuk a nyomdászok segélyező-egyesületének 402.972.09 K bevételeit, akkor is óriási az emelkedés, mert kitűnik, hogy a szakszervezeteknek 1904-ben 443.848.23 K, vagyis 179.967.82 K-val több bevétele volt, mint az 1903. évben. A bevételekhez arányítva, a kiadások is emelkedtek. 1903-ban 201.189.19 K, 1904-ben (belefogalva a nyomdászok segélyező-egyesületének kiadásait) 706.520.77 K volt a kiadás. A szakszervezetek összes vagyona 743.344.60 K-át tesz ki. A munkaközvetítés is fejlődött. Összesen jelentkezett 17.938 munkás, akik közül 11.026-ot elhelyeztek. A közölt adatok bizonyítják, hogy az utóbbi két esztendőben a szakszervezeti mozgalom igen nagy mértékben növekedett.

KÜLFÖLD.

Vasutas-szövetség — Oroszországban.

Tavaszdik tehát a jég birodalmában is! Mintha csudás mesét hallanánk, úgy hat az a hír, amelyet a táviró hoz Moszkvából, az oroszok ősi fővárosából. Eszerint az összes oroszországi magán- és állami vasutak valamennyi alkalmazottja szövetséggé egyesült. A szövetségnek a napokban közzétett programja azzal indokolja az egyesület megalakítását, hogy a hatóságok és a vasuti intézőségek az alkalmazottak anyagi panaszaival és követeléseivel szemben eddig a rideg elutasítás álláspontjára helyezkedtek és így a vasutasok kénytelenek a szervezkedés és ösztentartás erejével kivívni azt, amit nekik az államhatalom és a vasuti társaságok önként nem adtak meg.

És mégis mozog a föld! . . .

A Konzumból.

A szervezett vasutasoknak jogukban áll megtudni, hogy mi történik a Konzum vezetésében, amelybe az ő bizalmuk révén került be 11 új tag. Mi kötelességünknek is tartjuk, hogy legjobb tudásunk szerint erről a vasutas-közvéleményt tájékoztassuk. Annál is inkább kötelességünk a munkástársaink érdeklődését ébrentartani a Konzum ügyei iránt, mert nem hiányoznak olyan törekvések, amelyek az április 16-án kivívott győzelem gyümölcseit suttyomban elorozni szeretnék. A Konzum igazgatóságában sajtóságos a helyzet. A 24 tagból álló igazgatóságba a szervezet 11 új, ellenzéki tagot választott. Ezekkel szemben áll 13 régi tag és pedig 11 a Kiss János pártjából és két zsirondista: Sarlay és Turcsányi. Az a furcsa helyzet állott tehát be az igazgatóságban, hogy akik mögött a tagok óriási többsége áll, azok benn az igazgatóságban kisebbségben vannak ezideig, míg azok az emberek, akik csak a tagok elenyésző kisebbségét képviselik, az igazgatóságban többségben vannak.

Ez a körülmény egyelőre erős akadálya

annak, hogy a szervezett vasutasok által be-
választott igazgatósági tagok az összes
reformokat úgy vigyék keresztül, ahogy a
tagok és a Konzum érdekében kívánják. De
azért erélyes és céltudatos működéssel sok
mindent elérhetnek és máris erősen dol-
goznak azon, hogy a gazdálkodás a Kon-
zumban józan és tisztességes legyen. Jellemző
tünet az, hogy az új igazgatósági tagok be-
vonulása óta *Prehoffer* ur, a nagyhatalmu
gondnok — *sztrájkol*. Nem kevesebb, mint
három havi szabadságot kért és a vele kötött
szerződés értelmében ezt neki, meg is kellett
adni. Valahol a felvidéki villájában nyaral,
de busás fizetését azért csorbítatlanul huzza.
Az új igazgatóság kezeit pedig megköti az
a szerződés, amelyet röviddel a közgyűlés
előtt a régi igazgatóság a gondnok ural-
lal kötött. Ez a szerződés *tíz évre* biztosít Preh-
offer urnak olyan jogokat és előnyöket,
amelyek bűnös módon károsítják meg a
Konzum és a tagok érdekeit. Nincs kizárva,
hogy egy *rendkívüli közgyűlésnek* kell majd
ezzel a famózus szerződéssel foglalkoznia,
amikor azután bizonyára nem bizalmat fognak
szavazni a régi igazgatósági tagoknak.

Egy másik fura körülmény, amelynek
megszüntetésére törekeshetnek a Konzum igaz-
gatóságába küldött szervezett vasutasok, az
a nagylelkűség, amelylyel az igazgatóság
eddig saját magának megszavazta a tisztelet-
díjakat, prezenc díjakat és kocsi pénzeket.
Vannak igazgatósági tagok, akik 1200 ko-
rona tiszteletdíjat, 8—8 koronát a minden
hónapban legalább egyszer megtartott igaz-
gatósági és 4—4 koronát a hetenkint leg-
alább egyszer megtartott végrehajtó-b. zott-
sági üléseken való részvételért kapnak. Így
nem szabad gazdálkodni, annál kevésbé,
mert az illető igazgatósági tagok kinevezett
hivatalnokok, akik nem szenvednek anyagi
veszteséget azzal, ha idejük egy részét a
Konzumnak szentelik, mert hiszen azért
megkapják teljes fizetésüket. Nem úgy, mint
az igazgatóságnak munkás-tagjai, akik ke-
resetük egy részét veszítik el arra az időre,
amíg a Konzum-ügyeinek az elintézésével
vannak elfoglalva.

A szervezethez tartozó igazgatósági tagok
ezt a visszásságot úgy akarják megszüntetni,
hogy az üléseken való részvételért ne jár-
jon több, mint 4 korona (nem pedig 8) idő-
mulasztás címén, akik pedig évi tisztelet-
díjat kapnak, azoknak ez a 4 korona se
járjon.

Ez alá a fejezet alá tartozik a *jegyzői állás*
is. A jegyzőnek egyéb dolga nincs, mint
legfőlegben hetenkint egy jegyzőkönyvet készi-
teni. Néhány percnyi munka az egész. Akár-
melyik intelligensebb hivatalnok a Konzum-
nak egészen jól elvégezhetné. És mégis kü-
lön jegyzőt szoktak eddig az igazgatósági
tagok közül választani, aki ezért 1200 kor-
onát tiszteletdíjat és azonkívül a 8 és a 4
korona ülési díjakat vágja zsebre, összesen
többet 1500 koronánál. Nem szabad a pénzt
így fecsérelni, ez nem megengedett és nem
gavallér eljárás. Az igazgatóságba bevalasz-
tott munkástársaink a *jegyzői állást törölni*
akarják és a jegyzőkönyvek elkészítését a
Konzum egyik tisztviselőjére bízni, aki cse-
kély kárpótlás ellenében bizonyára kész
örömmel vállalkozni fog rá.

A Konzum-működés e terén is sok bajt
kell megszüntetni. Az egyes árudákban a
protektív-rendszer divik. Akik kedves em-
berei a tárnoknak vagy a — feleségének,
azok számára pld. mindig jut tej. Akik nem
akarnak önagyságának kezét csókolni, azok
számára nem jut. Ennek a gazdálkodásnak
végét kell vetni! Máshol pedig valóságos
családi hitbizomány az áru. Ott van alkal-
mazva férj és feleség, apa és leánya. Ezek
vannak hivatalnok egymást «ellenőrizni». Csi-
nos gazdálkodás, lehet elképzelni. Ezt az
összeférhetetlenséget is meg kell szüntetni.
Vannak azután egyes árudák, pld. a *Hajtsár-
uti*, ahol valósággal fölszaporodtak a ren-
detlenségek olyannyira, hogy sürgősen és
erélyesen intézkedni kell, ha nagy kártól

akarják megóvni a fogyasztási szövetkezetet.
Itt van végül a közgyűlésnek a *nyereség-
visszatérítésre* vonatkozó határozata, amelyet
őszintén és komolyan végre is kell hajtani.

Sok a teendője a szervezett vasutasok
által bevalasztott igazgatósági és felügyelő-
bizottsági tagoknak és — jól tudjuk — nehéz
harcot kell megvívniuk a régi igazgatósági
tagokkal.

De itt a nagy nyilvánosság előtt szólítjuk
fel őket, hogy kíméletlenül és bátran hassanak
oda, hogy *tisztesség* és *tisztaság* legyen végre
valahára a Konzum gazdálkodásában. És
tartsanak össze, járjanak el szigorú szolidá-
risan minden egyes kérdésben. A tagok erős
összetartása révén kerülhetnek csak be az
igazgatóságba. Joguk van ezeknek a tagok-
nak megkövetelni tőlük, hogy az általuk
bevalasztottak összetartsanak és ne hagyják
cserben a tagok érdekeit.

Ha pedig a régi igazgatóság 13 embere
leszavazza őket, appelláljanak csak a tagokhoz.
Azok ott lesznek a hátuk mögött és *legkésőbb*
a jövő közgyűlésen *legalább* nyolc új segítő-
társat kapnak.

Még néhány szónk volna a régi igazgatósá-
gi tagokhoz. Tudjuk, hogy van közöttük
egynéhány, aki eddig csak azért támogatta a
Kiss János-féle rendszert, mert nem volt más
irány. De hozzáférhetők az őszinte és igaz-
ságos érveknek és nem mindenáron ellen-
ségei az új iránynak. Ezeket felszólítjuk, hogy
támogassák és segítsék nyíltan a szervezet át-
tal bevalasztott munkástársainkat. Dolgozza-
nak becsületesen velük együtt, hogy a Konzum
végre hivatása magaslatán álljon. Ha a szer-
vezett vasutasok meggyőződnek, hogy ben-
nük a Konzum tagjainak nagy többsége
őszinte barátokra talál, legyenek meggyő-
ződve, hogy a jövő közgyűlésen ők is talál-
kozni fognak a tagok bizalmával és el fogják
kerülni azt a súlyosbírt, amelybe belebuktak
Kiss János és társai és belefognak menthe-
tetlenül bukni mindazok, akik a Konzum
fejlődésének a kerékköői.

Akiket megillet, azok megértenek ben-
nünket!

Muszkavilág Eszéken.

Mintha az orosz önkényuralom legvéresebb
kegyetlenségeiről és legbotrányosabb jogtip-
rásáról számolnának be, olyan hírek érke-
znek *Eszékről*. Békés munkásokat sztrájkba
kényszerít a kizsákmányolás. Sztrájkba lép-
nek, egybegyűlnek a sztrájk tanyán és béké-
sen, nyugodtan szándékoznak bevárni a harc
eldőlését. Egyszerre csak rajtuk üt a csend-
őrség és rendőrség és fölcsatolja brutális
karhatalommal a sztrájk tanyát. A csendőri
beavatkozásra okot a munkások nem adtak,
csendesen, nyugodtan viselkedtek. De úgy-
látszik, hogy Eszéken a kizsákmányolás sza-
badságát és a profit szent és sérthetetlen-
ségét megvédeni: — ezt tartja hivatásának és
kötelességének a csendőrség és a rendőrség.
És hogy visszakényszerítsék a jogukért és
kenyeréért küzdő munkásokat az igába, fo-
lyamodtak az erőszakhoz.

Eszék többi szervezett munkásai nem
hagyták cserben szorongatott társaikat, ki-
mondták és megindították az *általános sztrájk-
ot*. Ez ellen most már a katonaságot moz-
gósították és a híres osztrák-magyar armádia
valóságos csatát vívott békés munkások, ál-
lampolgárok ellen.

Mindezt pedig azért, hogy a kizsákmá-
nyoló tőkének a haszna csorbítottan marad-
jon és a munkások tovább nyomorogjanak.

A vérlázító brutalitásról a következőket
jelentik *Eszékről*: A likvidáló Powisl és Kai-
ser-féle butorgyár sztrájkoló asztalosainak
sztrájk tanyáját a csendőrség s a rendőrség
kedden feloszlatta, ami az itteni szervezett
munkásságot annyira elkeserítette, hogy ma
reggel a munkások *általános sztrájkot* kezd-
tek. Minden forgalom szünetel. A *sztrájkolók*
számát *háromezerre* becsülik. A munkásveze-

tők kora reggel hármás csoportokban jártak
műhelyről-műhelyre és rábírták az összes
munkásokat a munka abbahagyására. A la-
pok sem jelentek meg. A munkások nagy
csoportokban lepték el a város főutcait és
követelik, hogy az asztalossegédek sztrájk-
tanyájukat újra használhassák. Az emberek
csendesek, de Gayer városi kapitány mégis
katonai «segítséget» kért. A 73. gyalogezred
egy zászlóalja a megyeháza előtt állott föl,
három század pedig a város többi részében
tartja fenn a rendet. A tömeg látva a kato-
naságot, a városkeribe vonult, ahová két
század katona követte. A Desathy-utcában a
rendőrség szétkergetett egy csoportosulást s
ekkor *többen megsebesültek*, ami az izgatott-
ságot még jobban növelte. Dél előtt tíz óra-
kor a Gundulics-utca és Rókus-utca sarkán
a rendőrség *megütöközött a munkásokkal*. A
tömeg kövel kezdett dobálni, mire a rend-
őrség oldalfelegyverét használta. A 12 főnyi
rendőrcsapatnak meg kellett hátrálnia és egy
házba menekülnie az ötszáz főnyi munkás-
tömeg tulhatalma elől. *Több rendőr és mun-
kás megsérült*. A gyorslépésben érkezett gya-
logszázad szétszórta a munkásokat, kik Rét-
falu irányában a mezőkre vonultak. Miután
a verőcei kerületben mezei munkás-sztrájk
ütött ki, a csendőrséget a város környékére
vezényelték, hogy a mezei munkásokat a
várostól távoldartsák.

A sztrájkolók szabad ég alatt, a temető
közeliében akartak gyülekezni, de a rend-
őrség és katonaság megjelenése ezt is meg-
akadályozta. A sztrájkolók mellékcúkon
lakásaikra menekültek, de egy óra felé új-
ból összegyűltek. Miután a rendőrség meg-
tiltotta a sztrájk tanyán berendezését és a
munkáskorcsmákat már a délelőtti folyamán
bezárta, a munkások egész nap a szabadban
tanyáztak és hazafias és munkásdalok ének-
lésével töltötték az időt. A városban kü-
lönben nyugalom urakodik. Délután a *gáz-
gyár* munkásai is sztrájkba léptek. Hidász-
katonák igyekeznek ott a szolgálatot ellátni.
8 órakor az összes vendéglőket bezárták. A
kávéházak éjfélig maradtak nyitva. Eddig
csak egy letartóztatás történt.

Hir szerint holnap *letartóztatják a sztrájk-
bizottság tagjait*.

A szerdai nap lefolyásáról ezeket írja a
Népszava:

Ma éjjel nyugalom volt a városban, az
utcacon katonai őrszolgálatok cirkáltak. Dél előtt,
dacára a szakadó zápornak, több mint 4000
ember gyűlésre jött össze a város meletti
réten, de megjelent a katonaság is s a leg-
biutálisabb módon megrohanta a gyűlése-
zőket akik persze nem adtak okot a táma-
dásra s így az valósággal megdöbbentette
őket, mert ilyen durva eljárást, még a min-
denre kész katonaságtól sem vártak volna. A
bakák azonban nem sokat gondolkodtak, és
egyszerűen szétzavarták az embereket, akiket
több kilométernyire üzőbe vettek, úgy hogy
*azok kénytelenek voltak a szomszédos fal-
vakba menekülni*. Ma délután a katonaság
újra *megütöközött a sztrájkolókkal*, miközben
a munkások egy csapat csendőrt és rendőrt
elvágtak a többtől, akik kénytelenek voltak
azután a tömeg elől egy ház udvarába me-
nekülni. Ekkor történt, hogy az egyik csendőr
előtt egy *Kundulits* nevű 17 éves fodrászt,
aki a csendőrök állítása szerint kövel do-
bálta meg őket. Az izgalom oly nagy fokra
hágott, hogy a történetek nyomában *elrendel-
ték az ostromállapotot*. A nyilvános épülete-
ket katonaság őrzi. A gyalogságot tüzéség-
gel is megerősítették.

Hogy a további vérengzéseknek eleje
vétessék, Zágrábból ma délután odaérke-
zett *Bukseg* munkástársunk, akinek közben-
járására az eszéki munkások készeknek nyilat-
koztak az általános sztrájk befejezésére, ha
a hatóságok és munkaadók engednek eddig
követett durva eljárásukból.

Éjjel érkezett az a hír, hogy a sztrájkbi-
zottság ma délután proklamációt bocsátott
ki, amelyben felhívja a munkásokat, hogy

holnap nyugodtan térjenek vissza a munkához. Ma sikerült alapot találni a kiegyezési tárgyalásokra a Powisl és Kaiser bütorgyár és az asztalosok között, amiáltal az általános sztrájk oka elesett.

LEVELEZÉS.

Budapest. (*Kocsitisztítók helyzete a nyugoti p. u. műszaki kocsihivatalában*). Sok szó volt már lapunkban, a *Magyar Vasutasban* a kocsitisztítók nehéz munkájáról és nyomoruságos helyzetéről. A mi helyzetünk tényleg emberhez nem méltó. Kértük a főnökségünket, hogy szerény bérjavítást adjon, de folyton csak hitegetnek, csalogatnak bennünket, hogy majd ekkor, majd akkor s ez így megy hónapról-hónapra. E fölött elkeseredve, bementünk a főnök urhoz, engedje meg, hogy az igazgatóságához forduljunk kérésünkkel. Mire ő szigorúan megtiltotta, hogy ezt megtenni merészkedjünk, majd ő utána néz, hogy hol akadt meg a kérvényünk. Persze, ez is csak olyan elvigasztalás. Azt, hogy kérésünk jogos és méltányos, a főnök ur se meri tagadni. Legtöbbünk 1 frt 20-tól 1 forint 40 krajcárig keres naponta, máshol időnként valami javítást kapnak, mi közöttünk van olyan is ki már 11 év óta dolgozik és hire hamva sincs a javításnak. A főnök ur egyre azt ígérgette, hogy majd drágasági pótlékot kapunk. Be is adtuk a kérvényt az üzletvezető helyettesnek, ahonnan azt a választ kaptuk, hogy nekünk nem jár drágasági pótlék. De azért mégis kaptunk valamit, de olyasmit, hogy a szemünk könnyezik bele. Lejött az igazgatóságtól egy mérnök, hogy a munkát ellenőrizze. Ez azután — hogy-hogy nem — annyi kivetni valót talált a munkán, hogy 37-ünket elítéltek 2—2 korona büntetésre. Voltak olyanok is, kiknek otthonról kellett pótolni, hogy fussa az egy forint. Ez volt a javítás és a drágasági pótlék. De ha az összes munkástársak összetartanak és pártolnak a Magyar Vasutast, a mi lapunkat, akkor jobb sorsot és több igazságot tudnánk magunknak kivívni.

Budapest. (*Humánus orvos*). Panaszos levelet kaptunk egy, Rákospalotán lakó vasuti munkástársunktól, aki elkeseredetten panaszkolva föl, hogy milyen durván és lelketlenül viselkedett velük a Máv. betegsegélyzőpénztárának ottani orvosa, dr. Székely. A levél a következő egyszerű szavakkal mondja el a főlháborító esetet:

«Gyerme kem tiz napig feküdt a Bródy-kórházban difteritisben. Mikor hazahoztuk, negyednapra a gyerek megint beteg lett, vöröses kiütéssel lett tele az egész teste. Elhívtuk az orvost, dr. Székelyt, aki meg sem vizsgálta a gyermeket, hanem kijelentette, hogy el van rontva a gyomra. Hiába mondtuk, hogy amióta otthon van a gyerek, nem kapott mást, mint tiszta tejet, a doktor ur nem törődött vele. A feleségem harmadnapra újra elment dr. Székelyhez, hogy jöjjön el a gyerekekhez, mert az még rosszabbul lett. Az orvos rászólt, hogy vigye el hozzá a gyermeket. Feleségem kétségbeesve rimázkodott, hogy a gyerek olyan rosszul van, hogy fölvenni sem meri az ember. Ekkor dr. Székely gorombán ráivallt ezekkel a szavakkal: — *Ne ugasson!* Ezt a cifra kijelentést többször ismételte, ráadásul pedig ezt az emberbaráti ítéletet hozta, hogy: «mindig döglenek», pedig feleségem mindvégig higgadtan és udvariasan beszélt hozzá.»

A levél írójának a neve ismeretes előttünk. Ha szükség lesz rá, megmondjuk, kicsoda. Az orvos eljárását pedig a leghatározottabban elítéljük. Tudjuk, hogy a betegpénztár nevetségesen csekély díjazásért sok terhet ró az orvosaira, de ezért nem a szegény munkástagok a felelősek és ez a legkevésbé sem menti dr. Székelynek durva és lelketlen magaviseletét.

Rákos-rendező. (Séta). Az év május és június hónapjai a Máv. teherforgalmát meg szokták csökkenteni. Ezek a hónapok lennének hivatva arra, hogy egy egész éven át agyon dolgoztatott munkások és az ő közvetlen vezetőik, az állomás főnökségek által felvett és alkalmazott előmunkások, illetve ideiglenes alkalmazottak magukat egy kissé kipihenhessék. Mielőtt a cikkem címéről használt séta szó valódi értelméről meggyőződhessünk, előre bocsátom azt, hogy úgy a raktári munkásokat, mint az ideiglenes rakfelvigyázókat (alkalmazottakat) — akikről már ugyan e lap hasábjain több cikk jelent meg — az illető állomás-főnökség veszi fel és ossza be a raktárakba.

Igy jár el a forgalmáról eléggé ösmerős Rákos-rendező pályaudvar állomásfőnöksége is. Ha nem csalódom, úgy ott a raktári forgalmat 48 munkás, 24 rakfelvigyázó — ezek közül 10 ideiglenes — 3 sorozó raktárnok és 2 hivatalnok bonyolítja le. A munkások csoportokra vannak beosztva. Két rakfelvigyázóval 4 munkás dolgozik. Ha erős a forgalom, úgy 6—10 csoport dolgozik, illetve az átlag dolgozó munkások száma: 30—35.

De amint a cikkem elején már megírtam, a május és június hónapok rendszerint gyöngye forgalmat eszközölnek. Mit tesz ez esetben az állomás-főnökség? Felállít 3—5 csoportot naponta és azzal dolgoztat. Ez a csoportszám pedig megfelel 12—20 embernek, illetve munkásnak és 6—10 rakfelvigyázónak. Magától értetődik, hogy most mindenki azt kérdezné tőlem, hogy mit csinál a többi munkás és rakfelvigyázó?

Epen ez az az ok, ami kezembe adta a tollat. Mert az illető állomás ilyen esetben nem tesz egyebet, mint az ideiglenes rakfelvigyázóit és munkásait *sétára küldi*.

Három nap, egy hét, sőt ennél még több ideig is kénytelenek a szegény munkás emberek és rakfelvigyázók az *állítólagos* munkahiány végett sétálni. Azért emelem ki, hogy «állítólagos», mert annyira soha se gyenge a forgalom, hogy azt a munkát ne lehetne még 10—15 emberrel többel is végeztetni. Bizonyítja az, hogy az ott dolgozó 10—20 munkás ugyancsak izzad, ha el akarja végezni a munkáját reggel 6 órától esti 7—9 óráig.

Tessék tehát elképzelni az ilyen raktári munkások helyzetét. Fele sétál, fele pedig megkettőzött sietséggel dolgozik — kivétel nélkül az ünnepnapokra, — hogy a nyomoruságos 1 frt 20 krajcárját megkeresse.

Hogy kevés a munkások díjazása, az régi dolog, de hogy a tetejébe még így is bánjanak velük, az abszurdum! Miből éljen az a sétára küldött munkás egy héttig? Hisz azt az 1 frt 20 krt se lehet egy 6—8 tagu családnak úgy beosztani, hogy ne jusson még a koplalásra is. Ha egy magánvállalkozó tenne így a munkásával, még nem lenne oly elítélendő. De éppen a Máv. lenne az, ki a humanizmust nem ismerve, ne tudna szemet hunyni az előtt, hogy ő az összes munkásait alkalmazza, nem tekintve azt, hogy azok naplemente előtt mennek-e haza, vagy azután?

Igy áll a dolog jelenleg Rákos-rendezőn. Nem kevesebb, mint 10—15 munkás kénytelen sétálni hetek óta. Azonban a fent említett állomás oly energikus főnököt lelt *Purik* Nándor személyében, aminőt egy 5—600 személyzettel bíró állomás érdemlhet csak meg. Szerintem csak ő lesz hivatva arra, hogy ezt a darab Ázsiát kivágja a munkásai munkaköréből. Ugy gondolom, hogy ennek a sétának ő sem barátja s csakis annak tudható be, hogy eddig még ennek eltörlése végett nem intézkedett, hogy új ember. Majd meglátjuk! *Ügyelő.*

Sárbogárdi osztálymérnökség. Az itteni pályafelvigyázóknak nagyobb része nagyon furcsán bánik el az alája rendelt személyzettel szemben. Ugyanis minden ór a konyhakertjét díjmentesen, azonkívül a saját szakaszán kisebb-nagyobb összegért termő-

földet és kaszálót bérbe vehet. Azonban ezen földeknek a legjavát a lakásilletményenyl bíró pályafelvigyázók veszik el az öröktől, és még pedig olyan formán, hogy ők veszik bérbe azt a földet, ami az öröket illetné meg. Már most, ha tetszik, ha nem az örökek, ők azt felesbe kapják, ami annyit jelent, hogy a földet az őr *tartozik* megmunkálni és a kész termést tisztán megfizetve (?) a pályafelvigyázónak átadni. Ha egyik-másik pályafelvigyázó urnak krumpli-földje is van, oda kidirigálja vasárnap, ünnepnapokra a pályamunkásokat és ingyen kell nekik dolgozni. Azt mondani, hogy «nem érek rá», vagy megtagadni ezt a «szívességet», senki sem meri, épen úgy nem mernek az örök sem felszólalni, mert az itteni pályafelvigyázóknak több a hatalmuk, mint az üzletvezetőnek magának.

Követeljük a zágrábi üzletvezetőségtől, hogy ezeket a panaszokat vizsgálja meg és még pedig alaposan. Kérdezzék meg az öröket külön-külön, melyik az ő földjük és melyik az, amely őket megilletné és nekik csak *megmunkálni kell*. Rendelettel nem lehet ezt elintézni, mert ezt az osztálymérnökségek nem igen szokták komolyan venni.

Kiskunfélegyháza. (Pályamunkások helyzete). Talán sehol sincs annyi visszaélés, mint a pályafentartási munkásokkal szemben. Bérjavításról még hallani sem akarnak, pedig igen silány a kereset, különösen az iparosoknak. Javulás helyett még egyre rosszabb lesz a helyzet. Ha a múlt években vidékre ment bármelyik iparos dolgozni, 40 fillér pótlékot kapott. Ez igazán nem volt valami nagy kedvezmény és most ezt is megsokallották. *Müllner* Mihály osztályvezető főmérnök ur azt hirdeti, hogy ha katonát vidékre küldenek, az 10 fillért kap, ő azonban kétszeresét adja nekünk, vagyis 20 fillért. És tényleg azt a nyomoruságos 40 fillér pótlékot leszállította az emberséges főmérnök ur a felére, 20 fillérre. Ne takarékoskodjon és ne bölcselkedjen a főmérnök ur a mi bőrünkre. Ha a katonai mértéket akarja betartani, kezdje meg saját magánál és jelentse ki, hogy nem akar több fizetést, mint amennyit egy — káplár kap. Itt történt meg az az eset, hogy egy asztalos, aki *43 évig megszakitás nélkül* dolgozott a pályafentartásnál, a múlt évben megbetegedett, mire *végleg elbocsájtották*. És ez a szegény ember negyvenhárom évi szorgalmas és becsületes munka után most a templomajtóban ül és levett kalappal — *koldul*, eleven bizonyítékául a Máv. szegénységének és gyalázatának. A neve Nagy Lajos.

Sátoraljaujhely. Az itteni műhelyben a viszonyok, ahelyett hogy javulnának, mindig rosszabbra fordulnak. Leginkább panaszkodhatnak az V. osztályban, különösen az asztalosok, kik naponta 11 órát dolgoznak és nem képesek többet keresni, mint amennyit télen át kerestek 8 órai munkaidő mellett. Most azonban már a 12 órai munkaidőt megkezdtek, de hogy köszönet nem lesz benne, azt előre tudjuk, mert a kereset úgy sem lesz több. Itt csak azoknak lehet 60 százalékot keresni, akik a művezetők kedvencei, a többi azonban csak 14—30 százalékot kereshet. De amellett még a *Weiner* Simon művezető gorombaságait is kell hallgatni, ki oly durva a munkásaival szemben, mint egy kondás-bojtár. Figyelmeztetjük másodizben *Weiner* urat, hogy tanuljon már egyszer emberséget, mert a paraszt tempójával meg fogja egyszer járni. Mióta művezető, ideje lett volna már kissé kiművelődni. Ne várja azt, hogy elküldjük műveltséget tanulni a kanászokhoz.

A Magyar Vasutas a vasuti alkalmazottak tulajdona. Minden becsületes vasuti alkalmazottnak kötelessége a Magyar Vasutast járni.

INNEN-ONNAN.

Vasutasok sorsa. Kaposvárról jelentik: *Schönfeld* József gépészt a vasuti állomáson levő gőzszivattyú kerekére elkapta és teljesen összezúzta. *Végh* István somogyisziget pályafelügyelőt a gyorsvasut elgázolta. Mindkettő meghalt.

Tolonkocsira jutott püspök. Fursán hangzik, amikor püspök eltoloncoltatásáról, kiutasításáról esik szó. Pedig megtörtént. Igaz, hogy nem Magyarországon, hanem Svájcban. Monsignore Paoló *Miraglia*, Piacencia (Olaszország) püspöke, akinek Olaszországban meggyűlt a baja a bírósággal, Gen'be szökött, ahonnan a rendőrség egyszerűen kiutasította. Uglátszik, hogy a svájci rendőrség más mértékkel szokott mérni, mint a magyarországi, mert itt csak munkások kerülnek tolonkocsira, míg a püspök előtt alázatosan meghajolnak.

A gőzmozdonyok tartóssága. Egy gőzmozdony rendszer körülmények között husz évig bírja ki a szolgálatot. A legrégebbi és legyorsabb gőzmozdonyok néhány francia vasuti társaság birtokában vannak s az Orleans-vasúttársaság több olyan lokomotívot tart üzemben Páris területén, melyek még 1871-ben készültek s még ma is rendszeresen működnek. Ugyanennek a társaságnak vannak olyan lokomotívjai is, melyek 1882-ből valók, sőt olyanok is, melyek 1861-ben készültek s 43 évük dacára is még teljesen jó karban vannak. A legrégebbi lokomotív, mely szintén az Orleans-társaság tulajdona, s mely talán a legrégebbi valamennyi még üzembe lévő lokomotív közt 1855-ben készült. Egy másik, melyek a társaság egy mérnökének, Seguinnek tervei szerint, még Stephenson készített 1846-ban, már inkább csak történelmi szempontból bír nevezetességgel s a társaság mint ilyen gondosan őrzi.

Az osztrák vasutak személyzete. A Vasuti és hajózási hetilap a következő érdekes kimutatást közli: 1903-ban 207,664 alkalmazottja volt az osztrák vasutaknak. Ezek között volt: 19,108 hivatalnok, 14,070 altiszt, 2144 női alkalmazott, 66,260 szolga és 106,082 munkás és napszámos. Ez a személyzet összesen 254.392,456 korona javadalmazásban, még pedig kereken 180 millió korona fizetésben és 75 millió korona napibérből részesült. Az alkalmazottak összlétszáma 1-69 százalékkal volt nagyobb, mint 1902-ben; a végleges alkalmazottak létszáma azonban 2-66 százalékkal több, mint az előző évben. A javadalmazás az összes osztrák vasutaknál átlagban 2-64 százalékkal, még pedig az osztrák államvasutaknál 4-66 százalékkal, a magánvasutaknál 0-97 százalékkal emelkedett.

A nagyobb osztrák vasutak és államvasutak hivatalnokaira vonatkozó számbeli és fizetési adatok 1903-ban a következők:

A vasut megnevezése	létszáma	Hivatalnokok illetménye összesen	kor.-ban fejenként
1. Cs. és kir. osztrák állam- vasutak és kezelésben álló magán-vasutak	8414	27865079	3312
2. Aussig-teplici vasut	464	1357691	2916
3. Buschtiehrádi vasut	633	1905625	3010
4. Ferdinánd császár északi vasut	2460	9678928	3935
5. Kassa-oderbergi vasut (magyar és osztrák vonal)	436	1608405	3689
6. Osztrák északnyugati vasut	1530	5302824	3466
7. Osztrák-magyar állam- vasúttársaság	1932	6795309	3517
8. Déli vasut (magyar és osztr. vonal)	2915	9285476	3185
9. Magyar királyi állam- vasutak és a kezelésben álló magánvasutak	7186	19390297	2698

Ausztriában minden 126 lakosra esik egy vasuti alkalmazott és minden 257 lakosra egy végleges vasuti alkalmazott.

Államvasutunk 1903. évi, a fizetésekre vonatkozó adataiban még a fizetés-rendezés összege hiányzik, de benne van a rendkívüli fizetési pótlék, mely a fizetés-rendezés összegének 35 százaléka volt. Ha a fizetés-rendezés összegét számításba is vonjuk, államvasutunk hivatalnokai átlagban még mindig rosszabban vannak dotálva, mint az osztrák vasutak hivatalnokai.

A vasuti munkásokról, szolgákról, altisztekről és ideiglenes alkalmazottakról nem szól ez a kimutatás. De azt is meg lehet állapítani, hogy ezek aránylag még rosszabbul vannak díjazva, mint akármelyik osztrák vasúttársaságnál.

+ **A magyar vasutak bevételei.** A kereskedelmi minisztériumnak a napokban közzétett kimutatása szerint a magyar vasutak átlagos üzemhossza ez év február hónapjában 18,210-4 kilométer volt, szemben 18,109-8 kilométerrel az előző év hasonló hónapjában. Ezen a hálózaton ez év első két hónapjában összesen 11.669,660 személy és 6,291,333 tonna áru szállított, a bevételek pedig 46.296,285 koronára rugtak, szemben 45.557,465 koronával a múlt év hasonló szakában. Az emelkedés kilométerenkint 1 százalék.

A «magasabb» leány. *Any* (a nyaralási helyen): Nem téhen volt az, amelyet most hallottunk bögni?

Leánya: A *dialektusa* után azt hiszem inkább, hogy ökör volt.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, május 19-én jelenik meg. Lapzárdás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papíros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papírkosárba vándorolnak. A szerkesztővel értekezni lehet minden hét péntekjén este 5 és 7 óra között.

Érsekújvár. Kedves, szép dolog mindakettő. Ha csak a lelkét, a tartalmát kellene néznünk, pompásan beválna és disze volna a lapunknak. De verseknél a tartalommal egyenrangú tényező a forma is. Ebben a tekintetben pedig az átadott költemény még nem ulti meg a közölhetőség mértékét. Talán idővel olyat is produkál, amit bátran bocsáthatunk a nagy nyilvánosság bírálata elé.

M. Pécs. Nem igen lehet és nem igen szabad a kettő között ellentéteket keresni. A földolgozó társadalmi szempontból, hogy valaki becsületes és produktív (hasznos) munkát végezzen, akár ebben, akár abban a munkakörben végzi azt. Ugy látjuk, vitatkozásból kifolyólag intézték hozzánk a kérdést. No hát válaszunk egyszerű: egyiknek sincs igaza, vagy — ha úgy jobban tetszik — mindkettőnek igaza van.

Vidéki és fővárosi bizalmi-férfainkat és levelezőinket egyaránt újból felkérjük, hogy postaforrással értesítsenek bennünket arról, hogy minő alap- és illetve napibér után fizetnek adót és mennyit. Egyben kérjük azt is megírni, hogy milyen adók azok, amelyek a munkásokon hajtlatnak be.

Temesvár. A jövő számok egyikében foglalkozni fogunk az adóügygyel. Nagyon sok helyről hiányzik még a szükséges adatok.

Podolszky Béla műhelyfőnök urnak Debrecen. Tisztelettel felkérjük a felügyelő urat, hogy ne azt kutassa, hogy kik voltak lapunk múlt számában megjelent cikknek szerzői, hanem tessék arról meggyőződni, állításunk megfelel-e a valóságnak. Felügyelő urnak elvégre ez módjában van, tessék a munkásokat kihallgatni és tessék igazságot szolgáltatni.

Debreceni munkástársainkat figyelmeztetjük, hogy előfizetéseket lapunkra minden ünnep és vasárnap délelőtt 10—12 óráig a vas- és fém munkások szakegylete helyiségében (Baross-utca 28. szám alatt az udvarban) lehet eszközölni.

Kaposvári műhely. Írják meg annak a bizonyos művezetőnek a teljes nevét, és hogy mikor lett a nyugotiból önkökhöz áthelyezve. Kíváncsok még, hogy értesítsenek bennünket arról is, hogy milyen jogcimen büntette meg Pados kollégánkat. A többit bízzák ránk.

Zombor. Nem nyert semmit.

Közzgyűlési kiküldött. A közzgyűlés napja még nincs hivatalosan publikálva, de több mint bizonyos, hogy e hó 28-án (vasárnap) d. e., a k. p. u. régi posta épületében lesz megtartva.

K. J., Budapest. A Máv. betegséglelyző-pénztárának közzgyűlése című cikknek folytatását lapunk legközelebbi számában fogjuk hozni.

Kiadóhivatali üzenet.

Előfizetőinket értesítjük, hogy nagyon sok lap lakásváltoztatás miatt a címzettnek nem volt kézbesíthető. Kérjük azon t. előfizetőinket, akik lakást változtattak, jelentsék be a kiadóhivatalnak.

Rákospalota — ujbpesti munkástársaink figyelmébe!

Mozgalmunk alapjának javára június hó 1-én, a Palota-Ujfalú állomás mellett levő «Piros almához» címzett Brunovszky-féle vendéglőben kedélyes estély tartatik.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Birauz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6-8

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közöltekért nem vállalunk felelősséget.

Csere.

Ha valamelyik budapesti munkástársunk hajlandó volna az Északi vagy Nyugoti műhelyből Pécsre cserélni, szíveskedjék azt a «Magyar Vasutas» szerkesztőségével tudatni, esetleg röviden az indokokat is megjelölni.

BUTOR. Ki jól és olcsón bu-
tort óhajt vásárolni,
forduljon bizalom-
mal a készítőhöz:
15
HAUPT A. kárpitos, díszítő és butor-
iparos, VII., Garai-u. 43.

Rendkívül érdekes látványosság!

Nápoly-kávéház

Csömöri-ut és Hernád-utca sarok.

Vasutasok találkozóhelye.

Naponta élő-, zenélő-, beszélő- és mozgófénykép ujdonságok előadása. — Kétféle cigányzenekar, RADICS GÁBOR cigányprimás vezetése alatt. — Egész éjjel nyitva! — Szabad bemenet!

Számos látogatásért esedezik

14
A D L E R,
a vasutasok kávéháza

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kettős zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! 9 Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!

RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.